

22 Μαΐου, 1996

[ΚΑΛΛΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

C. N. SHIACOLAS (INVESTMENTS) LTD,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 389/96)

5 Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Προσωρινό διάταγμα αναστολής προσβαλλομένης πράξεως — Αρχές επί της χορηγήσεώς του — Οι βασικές προϋποθέσεις της ανεπανόρθωτης ζημίας και της έκδηλης παρανομίας — Περιστάσεις απορρίψεως των σχετικών ισχυρισμών των αιτούντων στην κριθείσα περίπτωση — Η φύση της διαδικασίας επί του προσωρινού διατάγματος ως προκαταρκτικής.

10 Αναγκαστική Απαλλοτρίωση και Επίταξη — Ενστάσεις — Η επίταξη δεν επηρεάζει την δίκαιη κρίση των ενστάσεων επί της απαλλοτρίωσης — Νόμιμη η δυνατότητα έκδοση των δύο διαταγμάτων ταυτόχρονα.

15 Οι αιτητές προσέφυγαν κατά των διαταγμάτων επιτάξεως και απαλλοτριώσεως μέρους ακινήτου ιδιοκτησίας του και παράλληλα στη συνέχεια υπέβαλαν αίτηση για προσωρινό διάταγμα αναστολής της ισχύος της επίταξης.

20 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την αίτηση, αποφάσισε ότι:

25 1. Οι αρχές οι οποίες διέπουν την άσκηση της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου για έκδοση προσωρινού διατάγματος, δυνάμει του Καν. 13 του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, 1962, έχουν διατυπωθεί σε σειρά αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Παρατηρείται εν προκειμένω ότι ενώ με την ένορκη δήλωση γίνεται σαφής αποτίμηση όλης της ζημιάς που θα υποστούν οι αιτητές - £1.000.000 περίπου - στη συνέχεια αναφέρεται ότι "υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να μην είναι δυνατή η αποζημίωση των αιτητών για ένα μέρος της ζημιάς που θα υποστούν λόγω πρακτικών δυσκολιών αποτίμησής της και/ή λόγω νομικής αδυναμίας προς είσπραξίν της". 5

Υπενθυμίζεται ότι η ανεπανόρθωτη ζημιά πρέπει να εξειδικεύεται με τρόπο σαφή στο σχετικό δικόγραφο (*Rodat v. Republic* (1988) 10 3 Α.Α.Δ. 937, 942). Στην κρινόμενη υπόθεση δεν εξειδικεύονται οι πρακτικές δυσκολίες αποτίμησης ούτε και η νομική αδυναμία προς είσπραξή της. Επομένως το σχετικό μέρος της ένορκης δήλωσης δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Απομένει ο ισχυρισμός των αιτητών ότι η ζημιά τους ανέρχεται σε £1.000.000 περίπου. Αυτός 15 ο ισχυρισμός εξομοιώνει την ζημιά τους με ζημιά καθαρά χρηματικού χαρακτήρα. Επομένως η πλήρης επανόρθωσή της από τη Δημοκρατία είναι απόλυτα εφικτή. Ακολουθεί πως ο ισχυρισμός για ανεπανόρθωτη ζημιά δεν έχει αποδειχθεί.

- 20
2. Η νομολογία έχει καθιερώσει με σταθερότητα την αρχή ότι η επίταξη από μόνη της δεν επηρεάζει την δίκαιη εξέταση των ενστάσεων κατά της απαλλοτρίωσης.
3. Έχει νομολογηθεί ότι η εξουσία έκδοσης διατάγματος επίταξης 25 είναι ανεξάρτητη από την εξουσία έκδοσης διατάγματος απαλλοτρίωσης.

Περαιτέρω έχει νομολογηθεί ότι δεν υπάρχει τίποτε που να εμποδίζει τη συνεχιζόμενη μετέπειτα επίτευξη του ιδίου σκοπού δημόσιας ωφέλειας με μια παρεμβαίνουσα υποχρεωτική απαλλοτρίωση και ότι η διαδικασία για τέτοια υποχρεωτική απαλλοτρίωση μπορεί να κινηθεί σε οποιοδήποτε χρόνο διαρκούσης της περιόδου της επίταξης. 30

Ακολουθεί πως η ταυτόχρονη δημοσίευση των δυο διαταγμάτων είναι απόλυτα εφικτή δυνάμει της σχετικής νομοθεσίας. 35

4. Τα επίδικα θέματα δεν μπορούν να κριθούν κατά τη διαδικασία έκδοσης του προσωρινού διατάγματος στην ουσία τους γιατί τέτοια πορεία δεν είναι επιτρεπτή σ' αυτό το προκαταρκτικό στάδιο. 40

Περαιτέρω, από το ενώπιον του Δικαστηρίου υλικό φαίνεται ότι

4 Α.Α.Δ. C. N. Shiacolas (Invest.) Ltd v. Δημοκρατίας

υπάρχει διάσταση ανάμεσα στις δυο πλευρές ως προς το πραγματικό υπόβαθρο. Οι αιτητές δεν έχουν επιχειρήσει να το ξεκαθαρίσουν.

5 Η διαπίστωση της οποιασδήποτε παρανομίας δεν είναι εφικτή χωρίς την διερεύνηση των γεγονότων.

10 Όπως έχουν στο παρόν στάδιο τα πράγματα δε διακρίνεται οποιαδήποτε παρανομία. Η εισήγηση για έκδηλη παρανομία δεν έχει πετύχει.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

15

Moyo and Another v. Republic (1988) 3 C.L.R. 1203,

Sofocleous v. Republic (1971) 3 C.L.R. 345,

20

Georghiades v. Republic (No. 1) (1965) 3 C.L.R. 392,

Κροκίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 1857,

Rodat v. Republic (1988) 3 C.L.R. 937,

25

Aspri v. Republic 4 R.S.C.C. 57,

Demetriou a.o. v. Republic (1988) 3 C.L.R. 91,

30

Χριστοδουλίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2766,

Δημοκρατία v. Παντελίδη κ.ά. (1993) 3 Α.Α.Δ. 456,

Μαρκουλλίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας (αρ. 2) (1991) 4 Α.Α.Δ. 1384,

35

Χαραλάμπους κ.ά. v. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 22.

Αίτηση.

40

Αίτηση για προσωρινό διάταγμα με το οποίο να αναστέλλεται μέχρι την αποπεράτωση της προσφυγής το διάταγμα επίταξης μέρους της ακίνητης ιδιοκτησίας των Αιτητών στο χωριό Έγκωμη.

Μ. Σπανού, για τους Αιτητές.

E. Κλεόπα, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

5

ΚΑΛΛΗΣ, Δ.: Με διάταγμα επίταξης που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της 5.4.96, ο Υπουργός Εσωτερικών διέταξε την επίταξη μέρους ενός κτήματος των αιτητών στην Έγκωμη (“η ιδιοκτησία”). Σύμφωνα με το διάταγμα η ιδιοκτησία ήταν αναγκαία για τη δημιουργία, βελτίωση και ανά- 10
πτυξη των συγκοινωνιών στη Δημοκρατία και η επίταξή της επιβάλλετο για τη διαμόρφωση της συμβολής της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή με την οδό 25ης Μαρτίου και με τη νέα χάραξη της οδού Βασιλέως Παύλου στην Έγκωμη.

15

Περαιτέρω με γνωστοποίηση απαλλοτριώσεως, που δημοσιεύθηκε στην ίδια έκδοση της εφημερίδας της Δημοκρατίας, γνωστοποιήθηκε ότι η πιο πάνω ιδιοκτησία ήταν αναγκαία για τους πιο 20
πάνω σκοπούς και ότι επιβάλλετο η απαλλοτριώσή της.

20

Τα πιο πάνω διατάγματα αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, η οποία καταχωρήθηκε την 6.5.1996. Με το ίδιο δικόγραφο προσβάλλεται και απόφαση των καθ' ων η αίτηση να “μετατρέψουν εις χώρο πρασίνου μέρος της οδού Αγίου Νικολάου” καθώς και απόφασή τους όπως μετατρέψουν την ίδια οδό 25
σε αδιέξοδο.

Αίτηση των αιτητών, ημερ. 6.5.96, για χορήγηση προσωρινού διατάγματος αποσύρθηκε την 7.5.96.

30

Την 9.5.96 οι αιτητές με μονομερή αίτησή τους ζήτησαν την πιο κάτω θεραπεία:

“Προσωρινό Διάταγμα διατάσσει την αναστολή, μέχρι την εκδίκαση και αποπεράτωση της προσφυγής, ή μέχρι περαιτέρω 35
διατάγματος του Δικαστηρίου της απόφασης των Καθ' ων η αίτηση, για επίταξη μέρους της ακίνητης ιδιοκτησίας των Αιτητών στο χωριό Έγκωμη, της Επαρχίας Λευκωσίας, με τεμάχιο και σχετικά με το τεμάχιο με αριθμό 2408 του Συμπλέγματος ‘D’, η οποία εδημοσιεύθη εις το Τρίτο Παράρτημα της Επίση- 40
μης Εφημερίδας της Δημοκρατίας ημερ. 5.4.96 με αριθμό 365, στο βαθμό που αυτή αφορά τον χώρο που σημειούται με κόκκινο χρώμα εις το συνημμένο σχέδιο Παράρτημα 1 της παρούσας αίτησης”.

Μετά από οδηγίες του δικαστηρίου η αίτηση επιδόθηκε στους Καθ' ων η αίτηση και ορίσθηκε για ακρόαση στις 15.5.96.

- 5 Τα γεγονότα τα οποία οδήγησαν στην έκδοση των επίδικων διαταγμάτων φαίνονται στην ένορκη δήλωση του Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Λειτουργού Πολεοδομίας, Α' Τάξεως, η οποία συνοδεύει την ένσταση των Καθ' ων η αίτηση. Τα παραθέτω:

10 “Η Λεωφόρος Γρίβα Διγενή όπως είναι γνωστό αποτελεί μια από τις βασικότερες αρτηρίες κυκλοφορίας της ευρύτερης περιοχής της Λευκωσίας. Η ανάγκη δε για αναθεώρηση της κυκλοφοριακής διαχείρισης του τμήματος της Λεωφόρου αυτής από τη διασταύρωσή της με τις Οδούς Αγίου Προκοπίου και

15 Σταδίου μέχρι τον κυκλικό κυκλοφοριακό κόμβο προς το Αεροδρόμιο Λευκωσίας κατέστη πιο επιτακτική και μετά από τα πολλά δυστυχήματα που γίνονται στο υπό αναφορά τμήμα της Λεωφόρου και ιδιαίτερα στα σημεία συνδέσεώς της με τους Υψηρειακούς Δρόμους.

20 Με βάση τα δεδομένα αυτά το Τμήμα τούτο ετοίμασε το συνημμένο Ρυθμιστικό Σχέδιο (Παράρτημα 1) που συμπληρώθηκε το 1991, το οποίο αποτελεί μέρος του όλου Σχεδίου για Προσωρινή Βελτίωση της Λεωφόρου Γρίβα Διγενή όπως περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο 2. Στο Σχέδιο αυτό φαίνονται

25 όλες οι ρυθμιστικές λεπτομέρειες της πολυσυζητημένης συμβολής των Οδών 25ης Μαρτίου και Ν. Κρανιδιώτη με τη Λεωφόρο Γρίβα Διγενή. Το εν λόγω Ρυθμιστικό Σχέδιο συζητήθηκε κατεπανάλειψη σε συνεδρίες της Τεχνικής Επιτροπής του Κεντρικού Φορέα για Επίλυση Κυκλοφοριακών Προβλημάτων

30 στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι του Γενικού Διευθυντή Γραφείου Προγραμματισμού, του Διευθυντή Τμήματος Δημοσίων Έργων, του Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως, του Αρχηγού Αστυνομίας, και του Δημάρχου Έγκωμης, καθότι το υπό συζήτηση Ρυθμιστικό Σχέδιο εμπίπτει στα Δημοτικά

35 Όρια Έγκωμης. Στις 14.3.96 μετά το πολύνεκρο δυστύχημα που επεσυνέβη στην Γρίβα Διγενή πλησίον της υπό συζήτηση συμβολής η Τεχνική Επιτροπή παρακάθησε έκτακτα σε συνεδρία και αποφάσισε ότι για λόγους Οδικής ασφάλειας εκτός των άλλων μέτρων που θα ελαμβάνοντο η υλοποίηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου θα έπρεπε να αρχίσει άμεσα. Απόσπασμα

40 πρακτικών της τελευταίας συνεδρίας της αναφερόμενης Τεχνικής Επιτροπής επισυνάπτεται (Παράρτημα 2).”

Σύμφωνα με τον Δαγτόγλου, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, 2η

έκδοση, 1994, παρα. 502, προσωρινή προστασία μπορεί να διαταχθεί μόνο αν πεισθεί το Δικαστήριο από τα στοιχεία του φακέλου ή αποδεικτικά στοιχεία που υποβάλλει ο αιτών ότι:

- “α. πρόκειται περί αναστολής εκτελέσεως θετικής πράξεως (επί παραλείψεως δεν νοείται αναστολή), 5
- β. η εκτέλεση της πράξεως μπορεί να προκαλέσει ζημία στον αιτούντα, 10
- γ. Η ζημία αυτή θα είναι:
 - άμεση (δηλαδή δεν θα αφορά τρίτο και εμμέσως μόνο τον αιτούντα), 15
 - προσωπική (δηλαδή θα τον αφορά ατομικά και όχι απλώς ως μέλος της ολότητας, όπως κατά κανόνα επί κανονιστικής πράξεως της διοικήσεως), 20
 - ανεπανόρθωτη ή δύσκολα επανορθώσιμη (όπως η κατεδάφιση ενός κτιρίου, η κοπή ενός δέντρου, η καταστροφή γενικά ενός πράγματος, π.χ. φυτειών, τροφίμων, φαρμάκων κλπ, η αφαίρεση βιοπορισμού, στέγης, σπουδαστικής ιδιότητας κοκ), 25
- δ. συντρέχει δημόσιο συμφέρον για την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξεως.”

Οι αρχές οι οποίες διέπουν την άσκηση της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου για έκδοση προσωρινού διατάγματος, δυνάμει του Καν. 13 του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, 1962, έχουν διατυπωθεί σε σειρά αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Τις παραθέτω: 30

- (1) Το προσωρινό διάταγμα αποτελεί μια εξαιρετική θεραπεία επειδή εκδίδεται εκτός του πλαισίου της δίκης ή της έρευνας της ουσίας της υπόθεσης η οποία αποτελεί το φυσικό βήμα για την άσκηση της διοικητικής δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου και την χορήγηση των σχετικών θεραπειών. 35
- (2) Προσωρινό διάταγμα μπορεί να χορηγηθεί αν συντρέχουν οι πιο κάτω προϋποθέσεις: 40

(α) Μαρτυρία για ανεπανόρθωτη ζημία δηλαδή ζημία η οποία

5 δεν μπορεί να θεραπευθεί από οποιαδήποτε από τις θερα-
 πείες οι οποίες είναι διαθέσιμες μετά την ακύρωση της διοι-
 κητικής πράξεως. Ακόμη και αν υφίσταται τέτοια ζημία το
 δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί την χορήγηση του διατάγμα-
 τος αν πρόκειται να δημιουργηθούν ανυπέρβλητα προσκόμ-
 ματα στη λειτουργία της Διοίκησης, και

10 (β) Έκδηλη παρανομία. (βλ. *Moyo and Another v. Republic*
 (1988) 3 Α.Α.Δ. 1203, 1208, *Σοφοκλέους v. Δημοκρατίας*
 (1971) 3 Α.Α.Δ. 345, *Γεωργιάδης (αφ. 1) v. Δημοκρατίας*
 (1965) 3 Α.Α.Δ. 392).

15 Στην *Κροκίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 1857 (από-
 φαση της Ολομέλειας) έχει γίνει επισκόπηση της νομολογίας που
 σχετίζεται με την σημασία της έκδηλης παρανομίας. Παραθέτω το
 σχετικό απόσπασμα:

20 “Είναι η κατάλληλη στιγμή να αναφερθούμε στη σημασία της
 φράσης ‘προφανής παρανομία’. Το εννοιολογικό της πλαίσιο
 προσδιόρισε η νομολογία. Η πρώτη διαπίστωση είναι ότι υπο-
 δηλώνει τις περιπτώσεις που η παραβίαση είναι οφθαλμοφανής
 χωρίς να χρειάζεται διερεύνηση αντιφατικών γεγονότων. Στο
 σημείο αυτό η απόφαση *Φράγκος και Άλλοι v. Δημοκρατίας*
 (1982) 3 Α.Α.Δ. 53 στη σελ. 57 διευκρινίζει:

25 ‘For the court to act, the illegality must be palpably identifiable
 without having to probe into disputed facts.’

30 Ακολουθεί σε γενικευτική διατύπωση η σημασία του όρου,

35 ‘Although what amounts to flagrant illegality, is nowhere
 exhaustively defined, it appears to me to involve a clear
 violation of the procedure envisaged by the law or
 unquestionable disregard of the fundamental precepts of
 administrative law ...’

40 Οι σκέψεις του δικαστηρίου επαναλαμβάνονται αυτούσιες
 στην απόφαση της Ολομέλειας *Sydney Alferd Moyo &*
Another v. The Republic (1988) 3 Α.Α.Δ. 1203:

‘For the illegality to qualify as flagrant, it must be glaring and
 as such self-evident and immediately identifiable.’

Θα προσθέταμε ότι η έκδηλη παρανομία είναι έννοια που προ-

κύπτει από την αντιδιαστολή της προς την παρανομία.”

Ἡ ευπαίδευτη συνήγορος των αιτητών υποστήριξε ότι πληροῦνται ὅλες οἱ προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἔκδοση τοῦ ἐπίδικου διατάγματος. Οἱ προϋποθέσεις αὐτές εἶναι:

5

(1) Ανεπανόρθωτη ζημιά,

(2) Ἐκδηλὴ παρανομία - ὁπότεν δὲν χρειάζεται νὰ αποδειχθεῖ ανεπανόρθωτη ζημιά,

10

(3) Ἡ ἀναστολή δὲν δημιουργεῖ προσκόμματα στὴ λειτουργία τῆς διοίκησης.

Πραγματικὸ ὑπόβαθρο τοῦ ἰσχυρισμοῦ γιὰ ανεπανόρθωτη ζημιά εἶναι τὰ ὅσα ἀναφέρονται στὶς παραγράφους 7 καὶ 8 τῆς ἔνορκης δήλωσης τῶν αιτητῶν. Τὰ παραθέτω:

15

“7. Εἰλικρινά πιστεύω, καὶ με συμβουλεύουν οἱ ἀρχιτέκτονες τῶν Αἰτητῶν ὡς καὶ ὁ ἐμπειρογνώμονας ἐκτιμητῆς τῶν Αἰτητῶν κος Ρόης Νικολαΐδης, ὅτι ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐπίταξης αὐτῆς, οἱ Αἰτητές θὰ ὑποστοῦν τεράστια ζημιά. Ἡ ζημιά τους δὲν συνίσταται ἀπλῶς στὴν ἀπώλεια τῶν 800 τ.μ. περίπου ποῦ ἐπιτάχθηκαν. Τὸ γεγονός ὅτι δὲν θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνάπτυξη τοῦ οἰκοπέδου τῶν ὡς ἐνιαίου οἰκοπέδου μειώνει τὴν ἴδια τὴν ἀξία του. Ταυτόχρονα μειώνει σημαντικὰ τὸ ἐμβαδὸ τοῦ ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ οἰκοδομηθεῖ ἀν ἐγίνετο ἀνάπτυξη τοῦ ὡς ἐνός οἰκοπέδου καὶ μειώνονται καὶ οἱ πιθανές χρήσεις τῆς οἰκοδομῆς ποῦ θὰ ἀναγερθεῖ. Εἶναι δὲ φανερό ὅτι θὰ εἶναι ἀδύνατη ἡ ἀνέγερση τῆς οἰκοδομῆς ἡ ὁποία ἐσχεδιάσθη ἤδη ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων τῶν Αἰτητῶν.

20

25

30

8. Ἡ ζημιά τῶν Αἰτητῶν ἀνέρχεται σὲ £1.000.000 περίπου, ἀν ληφθοῦν ὑπ’ ὄψη ὅλα τὰ ἀνωτέρω καὶ γενικὰ ὅλες οἱ ἐπιπτώσεις ἀπὸ τὴν προσβαλλόμενη πράξη, περιλαμβανομένης καὶ μελλοντικῆς ἀπώλειας ἐνοικίων ἢ τοῦ κέρδους ποῦ θὰ προέκυπτε ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ οἰκοδομήσιμου ἐμβαδοῦ τοῦ ὁποῖο θὰ ἀπωλεσθεῖ. Ὑπάρχει δὲ σοβαρὸς κίνδυνος νὰ μὴ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀποζημίωση τῶν Αἰτητῶν γιὰ ἓνα μέρος τῆς ζημιάς ποῦ θὰ ὑποστοῦν λόγω πρακτικῶν δυσκολιῶν ἀποτίμησής τῆς καὶ/ἢ λόγω νομικῆς ἀδυναμίας πρὸς εἰσπραξίαν τῆς.”

35

40

Παρατηρῶ ὅτι ἐνῶ με τὴν ἔνορκη δήλωση (βλ. παρὰ. 8) γίνεται σαφῆς ἀποτίμηση ὅλης τῆς ζημιάς ποῦ θὰ ὑποστοῦν οἱ αιτητές -

5 £1.000.000 περίπου - στη συνέχεια αναφέρεται ότι “υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να μην είναι δυνατή η αποζημίωση των αιτητών για ένα μέρος της ζημιάς που θα υποστούν λόγω πρακτικών δυσκολιών αποτίμησής της και/ή λόγω νομικής αδυναμίας προς είσπραξίν της”.

10 Πρέπει να υπενθυμίσω ότι η ανεπανόρθωτη ζημιά πρέπει να εξειδικεύεται με τρόπο σαφή στο σχετικό δικόγραφο (*Rodat v. Republic* (1988) 3 Α.Α.Δ. 937, 942). Στην κρινόμενη υπόθεση δεν εξειδικεύονται οι πρακτικές δυσκολίες αποτίμησης ούτε και η νομική αδυναμία προς είσπραξή της. Επομένως το σχετικό μέρος της ένορκης δήλωσης - το έχω υπογραμμίσει - δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Απομένει ο ισχυρισμός των αιτητών ότι η ζημιά τους ανέρχεται σε £1.000.000 περίπου. Αυτός ο ισχυρισμός εξομοιώνει 15 την ζημιά τους με ζημιά καθαρά χρηματικού χαρακτήρα. Επομένως η πλήρης επανόρθωσή της από τη Δημοκρατία είναι απόλυτα εφικτή. (*Κροκίδου* (πιο πάνω)). Ακολουθεί πως ο ισχυρισμός για ανεπανόρθωτη ζημιά δεν έχει αποδειχθεί.

20 Ήταν περαιτέρω η θέση της ευπαιδευτής συνηγόρου των αιτητών ότι εκτός από την χρηματική ζημιά θα υποστούν και άλλη ζημιά. Αν το επίδικο διάταγμα επίταξης εκτελεσθεί και κατασκευασθεί ο δρόμος η ένστασή τους εναντίον της γνωστοποίησης απαλλοτριώσης δεν θα τύχει δίκαιης και αντικειμενικής μεταχείρισης. 25 Με την ένστασή τους υποδεικνύουν διάφορες υπαλλακτικές λύσεις - μνημονεύονται στην ένορκη δήλωσή τους - και θα είναι αδύνατο για το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως να επιληφθεί με αντικειμενικότητα της ένστασής τους και να υιοθετήσει τις υπαλλακτικές λύσεις όσον ορθές και αν είναι αυτές, εφόσο θα έχει ήδη 30 κατασκευαστεί το έργο.

Η πιο πάνω εισήγηση δεν υποστηρίζεται από τη νομολογία η οποία έχει καθιερώσει με σταθερότητα την αρχή ότι η επίταξη από μόνη της δεν επηρεάζει την δίκαιη εξέταση των ενστάσεων κατά 35 της απαλλοτριώσης. (*Ασπρή v. Δημοκρατίας*, 4 R.S.C.C. 57, 61, 62, *Δημητρίου κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1988) 3 Α.Α.Δ. 91, 97, *Χριστοδουλίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2766). Ακολουθεί πως η σχετική εισήγηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

40 Μια άλλη συναφής εισήγηση εστρέφετο εναντίον της ταυτόχρονης δημοσίευσης των διαταγμάτων επίταξης και της γνωστοποίησης απαλλοτριώσης. Η ταυτόχρονη δημοσίευση τότε μόνον θα ήταν δυνατή εάν υπήρχε επείγουσα ανάγκη και δεν προσφέρετο υπαλλακτική λύση.

Έχει νομολογηθεί ότι η εξουσία έκδοσης διατάγματος επίταξης είναι ανεξάρτητη από την εξουσία έκδοσης διατάγματος απαλλοτριώσης (*Δημοκρατία v. Παντελίδη κ.ά.* (1993) 3 Α.Α.Δ. 456, 470, *Χριστοδουλίδου κ.ά.* (πιο πάνω)). Περαιτέρω έχει νομολογηθεί ότι δεν υπάρχει τίποτε που να εμποδίζει τη συνεχιζόμενη μετέπειτα επίτευξη του ιδίου σκοπού δημόσιας ωφέλειας με μια παρεμβαίνουσα υποχρεωτική απαλλοτρίωση και ότι η διαδικασία για τέτοια υποχρεωτική απαλλοτρίωση μπορεί να κινηθεί σε οποιοδήποτε χρόνο διαρκούσης της περιόδου της επίταξης (*Ασπρή* (πιο πάνω), *Παντελίδης* (πιο πάνω)). Ακολουθεί πως η ταυτόχρονη δημοσίευση των δυο διαταγμάτων είναι απόλυτα εφικτή δυνάμει της σχετικής νομοθεσίας.

Έκδηλη παρανομία.

Έρρισμα για την πιο πάνω εισήγηση αποτελεί το γεγονός ότι το κτήμα των αιτητών καθώς και το έργο που θα εκτελεσθεί σαν αποτέλεσμα της επίδικης επίταξης βρίσκονται εντός των ορίων του Δήμου Έγκωμης. Επομένως απόφαση για κλείσιμο της οδού Αγίου Νικολάου και για μετατροπή μέρους της σε χώρο πρασίνου καθώς και η απόφαση για επέκταση της οδού Δανάης είναι έκδηλα παράνομες επειδή λήφθηκαν από αναρμόδιο όργανο, την Τεχνική Επιτροπή. Οι σχετικές αποφάσεις έπρεπε να είχαν ληφθεί από το Δήμο Έγκωμης. Το κλείσιμο ενός δρόμου μπορεί να αποφασισθεί μόνο από την αρμόδια τοπική αρχή ή τον Διευθυντή του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Ακολουθεί πως και η επίταξη πάσχει από έκδηλη παρανομία εφόσο γίνεται προς προαγωγή παράνομου σκοπού και στηρίζεται σε προηγούμενες παράνομες πράξεις. Περαιτέρω η Τεχνική Επιτροπή που πήρε την απόφαση είναι φορέας που είχε συμβουλευτικό χαρακτήρα ο οποίος δεν φαίνεται να είχε συσταθεί δυνάμει του περί Πολεοδομίας Νόμου και δεν φαίνεται να είχε ουσιαστικές αρμοδιότητες. Επομένως η απόφαση της Τεχνικής Επιτροπής (Παράρτημα 2) είχε συμβουλευτικό χαρακτήρα και δεν είχε έννομα αποτελέσματα. Έπρεπε να υπάρχει σχετική απόφαση της αρμόδιας τοπικής αρχής για να παρθεί απόφαση με βάση το ρυθμιστικό σχέδιο. Ακόμη και αν η Τεχνική Επιτροπή ήταν το αρμόδιο όργανο η απόφασή της - Παράρτημα 2 - δεν περιέχει δήλωση ότι υιοθετεί το ρυθμιστικό σχέδιο.

Η ευπαίδευτη συνήγορος προς υποστήριξη των πιο πάνω εισηγήσεων της έκαμε αναφορά στα άρθρα 84 (ε) (η), 85 (2) (ε), 88 (1) (γ), και 89 (1) του περί Δήμων Νόμου 1985 (Ν 111/85) και στο άρθρο 4 του περί Δημοσίων Οδών Νόμου, Κεφ. 83.

5 Στην *Μαρκουλλίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας* (αρ. 2) (1991) 4 Α.Α.Δ. 1384, οι αιτητές είχαν ισχυριστεί ότι το έργο είναι μέσα στα δημοτικά όρια Λεμεσού και ότι το Υπουργικό Συμβούλιο δεν είχε αρμοδιότητα και ενήργησε στην έκδοση του προσβαλλόμενου διατάγματος με υπέρβαση εξουσίας και επέμβαση στα καθήκοντα του Δήμου.

10 Η προσέγγιση του Δικαστηρίου (βλ. σελ. 1397 της απόφασης) έχει ως πιο κάτω:

“Η μόνη Αρχή που έχει εξουσία επίταξης είναι η Δημοκρατία. Η εξουσία αυτή ασκείται από το Υπουργικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το Άρθρο 54 του Συντάγματος.

15 Με τον περί Εκχωρήσεως της Ενασκήσεως των Εξουσιών των Απορρεουσών εκ τινός Νόμου, Νόμο του 1962, (Αρ. 23/62), το Υπουργικό Συμβούλιο εξουσιοδότησε τον Υπουργό Εσωτερικών για την έκδοση του προσβαλλόμενου Διατάγματος. Ο Υπουργός Εσωτερικών άσκησε εξουσίες που χορηγούνται από
20 το Άρθρο 4 του Νόμου αυτού, μέσα στα όρια της εξουσίας και αρμοδιότητάς του.”

25 Παρόμοια προσέγγιση έχει γίνει και στην *Χαραλάμπους κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 22.

30 Φαίνεται λοιπόν ότι σχεδόν παρόμοιος χειρισμός της Διοίκησης έχει τύχει της επιδοκιμασίας της νομολογίας. Πρέπει να υπενθυμίσω ότι τα επίδικα θέματα δεν μπορούν να κριθούν κατά τη διαδικασία έκδοσης του προσωρινού διατάγματος στην ουσία τους γιατί τέτοια πορεία δεν είναι επιτρεπτή σ’ αυτό το προκαταρκτικό στάδιο (*Κροκίδου* (πιο πάνω)). Περαιτέρω, πρέπει να τονίσω ότι από το ενώπιόν μου υλικό φαίνεται ότι υπάρχει διάσταση ανάμεσα στις δυο πλευρές ως προς το πραγματικό υπόβαθρο. Οι αιτητές δεν έχουν επιχειρήσει να το ξεκαθαρίσουν.

35 Η διαπίστωση της οποιασδήποτε παρανομίας δεν είναι εφικτή χωρίς την διερεύνηση των γεγονότων. (*Κροκίδου* και *Φράγκου*, πιο πάνω). Όπως έχουν στο παρόν στάδιο τα πράγματα ενώπιόν μου δεν έχω διακρίνει οποιαδήποτε παρανομία. Η εισήγηση για έκδηλη παρανομία δεν έχει πετύχει.

40 Σχετικά με τις υπόλοιπες εισηγήσεις των αιτητών κρίνω ότι αυτές άπτονται της ουσίας των επιδικών θεμάτων και θα πρέπει να τύχουν αντιμετώπισης κατά την ακρόαση της ουσίας της υπόθε-

σης. Δεν συνιστούν εν πάση περιπτώσει έκδηλη παρανομία.

Η αίτηση για προσωρινό διάταγμα απορρίπτεται. Καμιά διαταγή για έξοδα. Λόγω της φύσεως της υπόθεσης είναι επιθυμητό όπως η ακρόασή της τύχει προτεραιότητας. Θα δοθούν σήμερα 5 οδηγίες με σκοπό την επίσπευση της διαδικασίας.

Η αίτηση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.